

sumari

Tot a punt per a les Quartes Jornades de l'Opinió Catalana a Lleida

PÀG. 2-3

Josep Coll ens parla de la UE

PÀG. 4-5

Entrevista a Carme Arenas, secretària general del Centre Català del PEN Club

PÀG. 8-9

Novetats editorials

PÀG. 11-12

editorial

Les darreres setmanes s'ha accentuat la impressió que l'escena política catalana viu en estat de paràlisi, en part per la imatge de dinamisme que les primeres decisions del govern de Rodríguez Zapatero han imprès al panorama espanyol. Alguna veu ha insinuat, fins i tot, que el govern català no rutllarà amb normalitat fins a la represa del curs, el mes de setembre. Sigui com sigui, cal reconèixer que el govern de Pasqual Maragall ha fet més coses que no sembla, com també ho és que en d'altres de sensibles no es pronuncia o deixa la iniciativa al govern espanyol. Cal reconèixer, igualment, que això pot ser degut en bona part a la transformació radical de les regles del joc polític català, en el qual s'està improvisant una cultura inèdita de coalició i, alhora, una cultura no menys desconeguda d'oposició.

Reconèixer les evidències no hauria de relaxar l'atenció davant fets que, si assenyalen una tendència, serien pel cap baix preocupants. Sembla que, en el govern, Esquerra Republicana estigui preocupant-se, assenyadament, per qüestions concretes que afecten el dia a dia –qüestions que no per això deixen de ser essencials– en nombrosos àmbits, com el de l'ensenyament. Mentrestant, sembla que el Partit Socialista actuï amb menys atenció al detall i molta més preocupació per aspectes gairebé estructurals, que tenen relació sobretot amb la cultura i la identitat del país. Així, algunes de les idees que el President ha expressat sobre el finançament de la CCRTV resulten alarmants. I ho són també les primeres intencions manifestades, i els primers fets executats, per la consellera de Cultura. Un exemple molt concret explica aquest desajustament entre els dos partits teòricament forts de la coalició: els pressupostos finalment presentats pel govern retiren l'assignació nominal que tenia el Centre UNESCO de Catalunya, que és només una ONG catalana perquè no potser una comissió nacional amb tots els ets i uts, per bé que sembla que se li mantindrà la subvenció; paral·lelament s'introdueix en els pressupostos per primera vegada una assignació nominal per a l'Associació per les Nacions Unides a Espanya, una ONG estatal radicada a Barcelona. No cal dir quina de les dues entitats ha actuat sempre com a ambaixadora catalana davant l'organisme internacional.

El nou escenari polític de Catalunya reclama la participació activa d'entitats com l'Opinió Catalana per advertir aquests senyals d'alarma. I per treballar pacientment perquè no es perdin els afeblits espais de coincidència del catalanisme de tota tendència. Ha de ser també aquesta l'aportació de les Jornades que celebrem a Lleida a propòsit del futur Estatut.

Les Quartes Jornades de l'Opinió Catalana a Lleida

L'Opinió Catalana debatrà sobre el nou Estatut en les seves Quartes Jornades

Enguany, les Quartes Jornades de l'Opinió Catalana, que se celebraran els propers dies 18 i 19 de juny a Lleida, al Saló d'Actes de la Universitat i a l'Hotel Comtes d'Urgell, se centraran en un dels temes clau d'aquesta legislatura: el nou Estatut de Catalunya. Per això, el títol de les Quartes Jornades és *El futur Estatut. Necessitat i urgència*.

Aquest any, com l'any passat, s'ha apostat per concentrar la trobada anual d'aquesta entitat en dos dies. Les Jornades s'inauguraran el 18 de juny a les vuit del vespre amb la presència de l'alcalde de Lleida, Àngel Ros, el president de la Diputació de Lleida, Isidre Gavín, el rector de la Universitat de Lleida, Joan Viñas, i el president de l'Opinió Catalana, Fèlix Martí. Després de la inauguració, a dos quarts de nou, Antoni Segura, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona, presentarà l'historiador Josep Termes, que serà l'encarregat de fer la primera conferència de les jornades sota el títol *25 anys després de l'Estatut de Sau. Els errors que no es poden tornar a cometre*.

L'endemà, a les del 10 del matí, tindrà lloc la primera ponència de la jornada, presentada pel jurista Enric Fossas, que anirà a càrrec de Carles Viver Pi-Sunyer, director de l'Institut d'Estudis Autònoms, sota el títol de *Decàleg per a un nou Estatut. Més enllà de les quatre propostes dels partits*. Una hora més tard, s'obrirà el debat fins a la següent taula rodona, que portarà per títol, *Estratègies per dur a port el nou Estatut. Un exercici de política ficció*. La taula rodona estarà presentada i moderada per Francesc-Marc Álvaro, professor de periodisme a la Universitat Ramon Llull i periodista de *La Vanguardia*, i estarà formada per quatre ponents: Joan Cal, director del diari *El Segre*, Josep-Ramon Correal, director del diari *La Mañana*, i els periodistes, Rafael Jorba de *La Vanguardia*, i Marçal Sintès, professor de periodisme a la Universitat Ramon Llull i col·laborador dels diaris *Avui* i *El Mundo Catalunya*. És previst que la

represa de la taula i el debat es farà després de dinar, a les quatre de la tarda, i a les sis es clausuraran les jornades amb un acte institucional que protagonitzaran Heribert Barrera, Joaquim Xicoy i Joan Rigol, ex-presidents del Parlament de Catalunya, i l'actual president del Parlament de Catalunya, Ernest Benach, que parlaran d'*El paper del Parlament en la redacció del nou Estatut*.

Les anteriors Jornades de l'Opinió Catalana

L'any 2001 l'Opinió Catalana va fer a Vic les seves Primers Jornades, sota el lema *Identitat i Mercat*. El 2002 es van celebrar les Segones Jornades a Sant Feliu de Guíxols, que va tractar sobre *L'autogovern en la nova Europa. Eines per a la segona Transició* i que van comptar amb la presència del lehendakari basc, Juan José Ibarretxe, que va fer la conferència inaugural titulada *Ciutadania, comunitat política, autogovern i integració europea*, en la qual va fer un repàs de la tensa situació política i va exposar la seva proposta d'un nou pacte per la convivència a Euskadi. Les Terceres Jornades es van celebrar a Reus, sota el lema *Noves formes de participació política i fet nacional* i van comptar amb la presència de l'escriptor gallec i portaveu de la plataforma "Nunca Más", Suso de Toro, que va fer una aferrissada defensa dels moviments socials, i del líder del BNG, Xosé Manuel Beiras, que va fer una exposició sobre la política gallega i la crisi del *Prestige*.

Enguany les Quartes Jornades tenen l'afany de debatre i reflexionar sobre el nou Estatut, fent possible la trobada de persones joves d'arreu dels Països Catalans compromeses en una posada al dia del discurs catalanista i també afavorint que es relacionin amb generacions anteriors de productors de discurs i opinió catalanista. Les Jornades apleguen dos centenars de persones d'arreu dels Països Catalans i de diverses entitats, partits polítics, moviments socials i ONG, amb l'objectiu de fomentar espais de trobada, debat i reflexió en comú des de la transversalitat i la pluralitat polítiques.

Quartes
jornades de
l'Opinió
Catalana

Lleida
18 i 19
juny 2004

[El futur Estatut
Necessitat i urgència]

Les Jornades a la xarxa

Ja es poden consultar els textos de les ponències de les Primeres Jornades, *Identitat i Mercat*, i de les Segones Jornades de l'Opinió Catalana, *L'autogovern en la nova Europa. Eines per a la segona Transició*, a la xarxa a l'adreça www.entitats.info/opiniocatalana.

Properament, també s'hi trobaran els textos i les ponències de les Terceres Jornades, *Noves formes de participació política i fet nacional*, que es van celebrar a Reus, i els de les Quartes Jornades, celebrades ara a Lleida amb el títol *El futur Estatut. Necessitat i urgència*.

El futur Estatut. Necessitat i urgència

Divendres 18 de juny

20.00h. **Acte inaugural de les Quartes jornades de l'Opinió Catalana**

II. Sr. Àngel Ros, alcalde de Lleida

II. Sr. Isidre Gavín, president de la Diputació de Lleida

Magnífic Sr. Joan Viñas, rector de la Universitat de Lleida

Sr. Fèlix Martí, president de l'Opinió Catalana

20.30h. **25 anys després de l'Estatut de Sau.**

Els errors que no es poden tornar a cometre

Ponent: **Josep Termes**. Historiador

Presentador: **Antoni Segura**, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona

11.00h. Debat

12.00h. Pausa

12.30h. **Estratègies per dur a port el nou Estatut. Un exercici de política ficció**

Taula rodona

Joan Cal, director del diari *Segre*

Josep Ramon Correal, director del diari *La Mañana*

Rafael Jorba, periodista

Marçal Sintès, periodista

Presenta i modera: **Francesc-Marc Álvaro**, periodista

14.00h. Dinar

16.00h. Represa de la taula rodona: Debat

Presenta i modera: **Francesc-Marc Álvaro**

17.30h. Pausa

18.00h. Acte institucional de cloenda

Els Molt Honorables Srs. **Heribert Barrera**,

Joaquim Xicoy i **Joan Rigol**, ex-presidents del

Parlament de Catalunya, i el Molt Honorable Sr.

Ernest Benach, president del Parlament de

Catalunya, parlaran sobre **El paper del Parlament**

en la redacció del nou Estatut.

Dissabte 19 de juny

10.00h. **Decàleg per a un nou Estatut. Més enllà de les quatre propostes dels partits**

Carles Viver Pi-Sunyer, director de l'Institut

d'Estudis Autònoms

Presenta i modera: **Enric Fossas**, professor de Dret Constitucional (UAB)

**Director de la representació
de la Comissió Europea
a Barcelona**

JOSEP COLL I CARBÓ (Torroella de Montgrí, 1957) és llicenciat en Ciències Polítiques i Sociologia, a més de diplomad en Relacions Públiques. El 1986, any d'adhesió de l'Estat espanyol a la UE, va entrar com a funcionari permanent a la Comissió Europea. Coll, que està especialitzat en relacions internacionals, ha treballat en aquest àmbit amb diferents càrrecs a Brussel·les, fins que l'octubre de 1998 va ser nomenat director de la Representació de la Comissió Europea a Barcelona. En aquesta entrevista, ens parla de la recent ampliació de la UE a 25 països, de la Constitució europea i de les eleccions a l'eurocambra.

A Europa, els catalans, més que no pas a reclamar, a demanar i a plorar, hi hem d'anar a proposar, a edificar i a contribuir

PREGUNTA. *La UE passa per un curs molt important, ja que s'ha ampliat, s'ha d'aprovar la Constitució europea i al juny se celebren eleccions. Però anem a pams. S'ha de veure l'ampliació europea com una oportunitat?*

RESPOSTA. El 2004 és un any cruïlla en el qual coincideixen tota una sèrie d'esdeveniments molt importants per a la UE. L'ampliació i la Constitució europea són dues cares de la mateixa moneda perquè no hi hauria Constitució si no hagués estat per l'impacte tan important que té l'ampliació. L'altra fita important són les eleccions del 13 de juny al Parlament europeu, que enguany són molt interessants perquè és la primera vegada que es fan a 25 països simultàniament, però sobretot perquè amb l'aplicació del tractat de Niça, la majoria parlamentària que surti com a resultat d'aquests comicis informarà la personalitat o la tendència política del futur president de la Comissió. A més, la futura Comissió s'assemblarà molt més a un govern, perquè tindrà una majoria parlamentària que li donarà suport i una oposició. L'ampliació és un fenomen molt important perquè tanca definitivament una irregularitat històrica que teníem a Europa, la divisió del continent europeu en dues famílies: l'Europa occidental i l'oriental. Per fi aquesta divisió s'acaba i ara ja no parlarem de vella o nova Europa, sinó d'una gran i sola Europa. Amb l'ampliació, el que fem és augmentar el nostre territori i població en un 20% i la nostra riquesa només amb un 5%, però el mercat únic en sortirà reforçat. Per tant, des del punt de vista econòmic, amb l'ampliació hi ha moltes oportunitats i Catalunya ha d'aprofitar-ho.

P. Què aportarà la futura carta magna a Europa?

R. La Constitució és l'altra cara necessària de l'ampliació, perquè el que no podia ser és que amb les mateixes normes que s'havien creat per ser-hi sis hi puguem viure 25. Per tant, hem de canviar de normes, adaptar-les i ja que les canviem, fem un salt qualitatiu i constitucionalitzem les nostres relacions. El que ens dóna la Constitució és aquell marc de normes que s'utilitzaran perquè tots els

estats membres sàpiguen en quin context de relació s'integren. La Constitució també buscava fer més fàcil i entenedor per als ciutadans el projecte polític europeu.

P. Com es valoren des de les institucions europees les aportacions que s'han fet des de Catalunya amb la Convenció catalana?

R. Va ser una novetat que, en el moment que es va convocar la famosa Convenció europea, presidida per Valéry Giscard d'Estaing, a Catalunya es reaccionés convocant una Convenció catalana. Només Catalunya ha pres aquesta iniciativa, l'ha portat a terme i ha presentat un document. A Brussel·les van estar gratament sorpresos per la reacció dels catalans. Potser el nostre document no ha tingut massa èxit pel que fa a les demandes que s'han fet, però des del punt de vista històric és molt important que Catalunya, ara que Europa es constitucionalitza, ja hagi aportat la seva contribució.

P. Creu que aquesta és, precisament, la via que hem de seguir els catalans per ser escoltats i tenir veu a l'Europa dels Estats?

R. N'estic completament convençut. Els catalans hem de començar a canviar de xip, perquè la fase de reivindicació ha estat molt útil i, probablement, ho ha de continuar sent, però a Europa -altra cosa és Madrid-, més que no pas a reclamar, demanar i a plorar hi hem d'anar a proposar, a edificar, a contribuir i a participar. Hi hem d'anar amb propostes que siguin vàlides no només per als catalans, sinó per al conjunt dels europeus. D'aquesta manera, és com la nostra contribució pot ser més escoltada.

P. Però què passaria, per exemple, si finalment una de les principals reivindicacions, que el català sigui reconegut oficialment a la Constitució europea, no s'aconsegueix?

R. Jo prefereixo pensar en clau positiva, és a dir, què passarà si el català és reconegut a Europa, com és normal. Aquesta qüestió s'havia d'haver arreglat en el començament. És a dir, en el moment de l'adhesió d'Espanya a Europa s'havia d'haver dit que a Espanya tenim una llengua vehicular a tot el país, que és l'oficial de l'Estat, però que no és pas la pròpia de tothom. Una cosa és la llengua de l'Estat i una altra cosa és la llengua dels ciutadans. Per tant, quan parlem de llengües a Espanya, si ens quedem només amb el castellà, ens quedem privats de tots els altres aspectes multilingüístics i multiculturals d'aquest país. Per què ens hem d'amagar? Per què hem d'anar només amb una cara quan en tenim vàries? Doncs en això, que no es va saber o no es va poder arreglar en aquell moment, és molt probable que ara els resultats siguin positius. Encara que finalment això no sortís bé, el sol fet que s'hagi plantejat i que, per primera vegada, un govern espanyol ho hagi posat damunt la taula, ja és un pas endavant enorme. Només cal recordar en quina situació estàvem fa només cinc mesos, perquè aquesta qüestió ni s'hagués pogut tractar.

P. És la seguretat el tema més important que té pendent la UE?

R. El procés de construcció europea no s'ha acabat. Per tant, des d'ara és molt difícil veure quines seran les fronteres definitives de la Unió, quina serà la seva organització política, etc. Queden moltes coses per fer, com per exemple, fer una política exterior realment autèntica, perquè ara en tenim 26, la dels 25 estats membres més la del senyor Javier Solana. Tenim el tema de la seguretat, un concepte que és molt polièdric, perquè va des de la seguretat alimentària, fins a la seguretat en la mobilitat, a la seguretat de la nostra salut i de l'educació. Però també hi ha dues seguretats de les quals ens hem d'ocupar tots: una és la seguretat exterior, és a dir, aquest concepte segons el qual el conjunt de pobles que formem la UE no serem víctimes d'atacs i, una altra de més concreta, és que, perquè una societat pugui funcionar correctament i generi confiança en els seus ciutadans, aquests s'han de sentir segurs que les institucions europees funcionen, que no s'atempta contra la seva integritat física i que els seus drets són respectats i que es poden defensar. Crec que aquesta última dimensió de la seguretat és una de les branques en les quals la UE pot realment intervenir-hi, simplement, perquè és allà on es demostra que l'actuació individual d'un Estat separat no aconsegueix els fins que es persegueixen. Aquesta és una tasca que hem d'aconseguir tots i ho aconseguirem més fàcilment col·lectivament que no fent-ho separatament.

Per fi s'acaba la divisió entre l'Europa occidental i l'oriental. Ara ja no parlem de vella o nova Europa, sinó d'una gran i sola Europa

El sol fet que s'hagi plantejat el reconeixement del català a la Constitució europea i que, per primera vegada, un govern espanyol ho hagi posat damunt la taula, ja és un pas endavant enorme

El català a Europa

La Presidència irlandesa de la UE ha decidit portar la proposta espanyola de reconeixement del català, el galleg i l'euskera al Consell Europeu del mes de juny. En concret, ha proposat que el futur Tractat Constitucional inclogui una clàusula que contempla la traducció del text a les llengües oficials o cooficials que cada Estat decideixi en funció de la seva pròpia Constitució,

però no que es convertís en vehicle perquè els ciutadans es poguessin dirigir en català a les diferents institucions, tal com reclamava el document *Estatut de les llengües de l'Estat espanyol a la Unió Europea*. És en aquest sentit, que el conseller en cap de la Generalitat, Josep Bargalló, ha considerat que és del tot insuficient per al reconeixement de l'oficialitat de la llengua, però que és un primer pas important, i més tenint en compte que fins ara el català no tenia cap mena de presència en les instàncies europees. En aquest sentit, ha assegurat

que la Generalitat no renuncia que el català sigui oficial a Europa. Per la seva banda, el portaveu d'ERC al Congrés, Joan Puigcercós, ha acusat el president del Govern de la Generalitat, Pasqual Maragall, de no haver fet prou pressió per assolir aquest objectiu, mentre que des de CiU, Artur Mas, ha qualificat d'insuficient aquesta consecució i ha anunciat que la seva formació iniciarà una campanya perquè el català esdevingui oficial al Congrés i al Senat.

El passat 18 de maig, el Congrés de Diputats espanyol va aprovar, amb l'abstenció del

Les opcions de la gent de L'opinió catalana

Enric Fossas

“Amb la derrota del PP en les eleccions generals del 14-M acaba una fase del procés autonòmic que s'ha caracteritzat per una involució de la descentralització territorial de l'Estat iniciada durant la transició política i per la ruptura del consens que, des del seu començament, ha acompanyat aquest procés [...]. El balanç de les dues últimes legislatures és inequívoc: la política del PP ha comportat una involució autonòmica i deixa una Espanya menys plural, una democràcia deteriorada, ruptura del consens constitucional i forta tensió amb nacionalitats històriques. Els nous governants han de ser conscients de la delicada herència que reben: després de 25 anys de Constitució, la qüestió territorial segueix essent clau per consolidar la nostra democràcia, i per això urgeix reactivar el procés autonòmic i recuperar el consens constitucional. Esperem que no ens fallin”.

“Relanzar el proceso, recuperar el consenso”
La Vanguardia, 10-05-04

Jordi Porta

“La iniciativa del Parlament de Catalunya de consultar entitats representatives de la societat civil catalana per tal de recollir opinions sobre l'abast de la reforma de l'Estatut és un bon precedent amb vista a millorar els sistemes de participació ciutadana, sobretot en un tema d'una gran transcendència com és l'elaboració d'un nou marc jurídicopolític per Catalunya [...]. Ens cal per exemple, el reconeixement de Catalunya com a comunitat nacional i, per tant, l'afirmació del caràcter plurinacional, pluricultural i plurilingüe de l'Estat espanyol, principi que s'ha de traduir en conseqüències en el pla competencial, institucional, simbòlic [...]. Cal que els ciutadans de Catalunya no només tinguin el dret d'usar la llengua catalana sinó el deure de conèixer-la [...]. Cal que el català esdevingui llengua oficial europea [...]. És possible que aquest conjunt de reformes exigeixi la reforma de la Constitució de 1978 [...]. La negociació no serà fàcil. Però contràriament al que —en certa manera— va passar amb l'Estatut de Núria i el de Sau, caldria que els nostres polítics tinguessin més present la voluntat dels ciutadans que els han escollit [...]. En tot cas convé un Estatut prou precís perquè no depengui de la interpretació i la voluntat política del govern central de torn”.

“Nou Estatut: ni passos enrere ni restriccions”
Avui, 06-05-04

Ferran Requejo

“Sembla que, per fi, després de les recents eleccions al Parlament de Catalunya i a les Corts Generals, s'obrirà un període de revisió estatutària i constitucional. Vint-i-cinc anys d'experiència democràtica ens permeten saber sobre els principals límits i ombres del model territorial sorgit de la transició [...]. Abans d'establir criteris sobre per on seria convenient avançar, no hi és mai de més fer un cop d'ull a algunes experiències de reforma realitzades en democràcies que també presenten característiques plurinacionals. Aquest és el cas, per exemple, del recentment creat Consell de la Federació canadenc [...]. La creació d'aquest Consell representa una nova experiència que convé tenir present en l'anàlisi del federalisme multinacional comparat. És, per tant, un cas que amplia la llista de les referències internacionals que han de tenir en compte els reformistes espanyols, tant a nivell constitucional com estatutari. El model autonòmic ha representat una ruptura en la història constitucional espanyola, però vistes les seves premisses i l'experiència acumulada durant el darrer quart de segle, podem dir que dista de ser una bona solució política de la diversitat nacional de l'Estat. Del que es tracta és d'establir un model territorial que sigui més “fi” en l'acomodació política de la democràcia plurinacional espanyola que l'aconseguit per l'Estat de les autonomies sortit de la transició”.

“El Consejo de la Federación”
La Vanguardia, 28-04-04

PP, una moció presentada per CiU en què es demanava al Govern de Zapatero que impulsés el reconeixement del català, l'euskera i el galleg com a llengües oficials i de treball de la UE.

Per la seva banda, Òmnium Cultural, conjuntament amb altres entitats significatives de la societat civil, ha fet arribar una carta a la Presidència del Govern espanyol per demanar, com a acció immediata, la inclusió de la llengua catalana en el projecte de Constitució Europea.

“No a la Constitució europea”

Un dels objectius que té la presidència irlandesa de la UE és el de fer aprovar abans de l'estiu l'esborrany de la primera Constitució europea. Vista la possibilitat que es ratifiqui aquest projecte constitucional, una llarga llista d'entitats i organitzacions del país s'han començat a mobilitzar al voltant de la campanya “No a la Constitució europea” (www.nocons-

titucioeuropea.pangea.org) per rebutjar un projecte que, segons el manifest, “limita de manera important els drets civils, socials, nacionals i polítics i representa un retrocés en relació amb les legislacions (ja prou limitades) vigents als estats que integren la Unió”. Per les entitats signants del manifest, la Carta Magna que ara s'impulsa és “neoliberal, militarista i imperialista”, consagra “l'Europa dels estats”, reforça la desigualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, i manté “un model de desenvolupament que destrueix el medi”.

Jordi Sànchez

“Fa divuit anys, per primera vegada, es va formular la demanda de reconeixement de la llengua catalana en el marc institucional europeu [...] Les lliçons d'aquella iniciativa varen ser diverses. La més important és que la UE la integren els Estats i són els Estats els únics que estan capacitats per promoure un reconeixement a nivell europeu d'un afer —el de la llengua catalana— que a tots els efectes les institucions europees consideren un afer interior d'un dels seus Estats membres. És a dir, Europa no donarà mai cap reconeixement a la llengua catalana que no sigui sol·licitat pel govern espanyol [...] Per primer cop el govern espanyol sembla que es pren seriosament la possibilitat de demanar aquest reconeixement i per tant permetre un règim lingüístic per al català que acabi amb la discriminació que ha patit des de 1986 al si de la UE [...] Es tracta que la nostra llengua sigui esmentada en la propera Constitució Europea per tal d'obtenir les prerrogatives que aquest reconeixement dona, que no són altres que la possibilitat que els ciutadans d'aquest país ens puguem adreçar a les diverses institucions europees, i rebre'n comunicacions, en la nostra llengua”.

“Català a Europa”
Avui, 07-05-04

Eduard Vallory i Subirà

“La denúncia de l'informe apòcrif sobre mitjans de comunicació i l'escàndol que ha generat ens haurien de fer pujar els colors a la cara com a país. Però potser no per l'existència del document. Abans que res, per la hipocresia que hi ha al darrere del debat. A Catalunya, avui, no hi ha cap partit parlamentari que pugui anar amb el cap alt en relació a la seva política amb els mitjans de comunicació [...] El cert és que s'ha establert un cercle viciós que és perjudicial per a tothom i del qual tothom és responsable [...] Si és veritat que volem fer de Catalunya una societat més democràtica, ens és imprescindible que els mitjans de comunicació actuïn amb independència, i per a això cal generar un sistema que ho garanteixi. Aquest és un país acostumat a les trucades i als favors [...] Sense uns mitjans independents, avui, la democràcia esdevé una farsa [...] Només unes institucions públiques que hagin adquirit l'hàbit de reclamar als mitjans rigor, més que no pas complicitat, seran capaces de posar-hi fre. Jo crec en l'honestetat del secretari de Comunicació del govern i en el seu intent per trencar aquest cercle viciós”.

“El que és escandalós és la pràctica real”
Avui, 10-05-04

Vicenç Villatoro

“El més important de l'existència de l'Institut Ramon Llull és que institucionalitza la relació entre Catalunya i les Balears, a partir de la comunitat de llengua i de cultura [...] El valor afegit del Ramon Llull no era tant de projecció exterior —tot i que és obvi que sumar esforços incrementava la potència d'aquesta projecció— com d'articulació interna de l'espai cultural català [...] El que ha passat en els últims mesos ha estat decebedor i preocupant. Certament, la conjuntura ha canviat: ja no hi ha les dues conselleries de Cultura nacionalistes que havien impulsat el projecte. Però semblava que la conselleria balear estava perfectament disposada a garantir-ne la continuïtat de l'enfocament. Ha estat, lamentablement, des de Catalunya des d'on s'ha atacat allò que era precisament el màxim actiu del Ramon Llull: la relació d'igualtat i de paritat amb les Balears. Per raons d'èstricta política catalana, per una dinàmica de liquidació estrictament partidista i en clau del Principat, s'ha imposat una reestructuració del Llull i s'ha fet, a més, amb un menyspreu visible per a la part balear [...] Potser fins fa uns mesos hàviem caminat massa poc. Però des de fa uns mesos caminem com els crancs: tots els passos enrere”.

“La prova del Llull”
Avui, 5-05-04

CARME ARENAS, secretària general
del Centre Català del PEN Club

centre o el centre del propi país–, i aleshores es fa tot tipus de gestió i de pressió per poder alliberar-lo. En aquests darrers anys el PEN català ha apadrinat els casos de l'escriptora i política birmana, premi Nobel de la Pau, Aung San Suu Kyi, el periodista marroquí Alí Lmrabet o del periodista cubà Bernardo Arévalo Padrón. Una altra línia de treball és el comitè d'escriptores, amb més de 15 anys d'antiguitat, que van fundar Maria-Mercè Marçal i Montserrat Abelló, que vetlla per la igualtat de drets de les escriptores, per la recuperació de la memòria literària i per fer conèixer la literatura feta per dones. I el tercer comitè és el de traduccions i drets lingüístics. Ens ocupem no solament de projectar la literatura catalana a fora, promovent traduccions d'autors catalans i donant a conèixer autors de fora, tot traduint-los al català, sinó també de vetllar pels drets lingüístics. El 1996 es va fer des d'aquí la carta internacional de drets lingüístics, que seria reconeguda per la Unesco, i des de llavors anem treballant per aquesta defensa i denunciem aquesta situació precària i injusta en què encara vivim.

P. Fa uns dies va fer públic un comunicat en el qual constataveu la vostra preocupació pel retrocés en l'ús del català...

R. Ens sembla bastant evident que hi ha aquest retrocés en l'ús social de la llengua, en el seu prestigi, sobretot, en la població més jove. Per molts motius, constatem que certament hi ha moltes dificultats...

P. I què creu que s'hauria de fer per incentivar l'ús social del català?

R. El que s'ha de fer per conservar qualsevol llengua és, en primer lloc, prestigiar-la, utilitzar-la i que les institucions hi donin tot el suport. Nosaltres treballem a nivell de Països Catalans i ens hem trobat que, en haver-hi governs de diferents colors polítics, el tractament és molt diferent. Per exemple, el mes de març vàrem fer un dels actes preparatoris del diàleg "El valor de la paraula", que el PEN ha coordinat per al Fòrum, anomenat "Paraules i Futur" i el vam desglossar en tres parts. Un el vam fer a Palma de Mallorca, precisament sobre la unitat de la llengua, amb la intenció de denunciar i fer pressió respecte de la situació que darrerament ha viscut la comunitat balear des que hi ha hagut el canvi de partit en el Govern. La unitat de la llengua catalana en els territoris peninsulars és una situació que preocupa bastant. La llengua és l'instrument de la literatura i per tant es necessiten mútuament. La literatura no pot tirar endavant si no té una llengua forta, prestigiada i, sobretot, de cara al futur, no hi haurà bons escriptors si no s'ensenya i es fa estimar bé la literatura, si no hi ha bons lectors. Hi ha molts factors que concorren en la bona salut de la llengua.

P. Creu que el reconeixement del català a la Constitució europea, com s'ha compromès a aconseguir el president del Govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, pot ajudar a enfortir el català i a prestigiar-lo?

R. Estaria molt bé que es reconegués el català a la UE, però a vegades ens deixem enlluernar per una sèrie de coses que de fet no són les més efectives. Tots sabem que si el català fos una de les llengües de la UE ja hauríem avançat, però això no és tot. Sabem que la comunitat europea prioritza les llengües dels estats. No té cap sentit que la comunitat europea accepti el català quan l'Estat espanyol no l'accepta en

Centre Català del PEN Club

totes les seves institucions, no el fomenta ni el protegeix. El problema és que no estem en una situació d'igualtat dins del nostre propi estat i, per tant, no ens podem refiar que aquest estat ens pugui ajudar molt a fora perquè, quin sentit té? És una incongruència. El problema el tenim com sempre a dins, en el sentit que a l'estat espanyol les quatre llengües haurien de ser llengües en règim d'igualtat d'ús. Per tant, benvingut sigui tot gest de reconeixement, però penso que no té cap incidència en la nostra llengua. Només són miratges enlluernadors que l'únic que fan és que la gent pensi que anem endavant i que no lluiti prou per la bona salut de la llengua.

P. Comparteix el manifest que recentment han fet públic vuit escriptors catalans per protestar per la mercantilització de la diada de Sant Jordi?

R. Actualment tot es mercantilitza. La nostra societat ha donat un tomb i ha reconduït totes les seves festes en el sentit comercial i això és el que ha passat amb Sant Jordi. El que s'hauria d'intentar és que la bona literatura arribés a mans dels lectors i que cada vegada hi hagi

Al PEN hem constatat que, des dels atemptats de l'11-S a Nova York, ha augmentat molt el nombre d'escriptors empresonats arreu del món

més lectors. Tota la resta em penso que queda molt lluny de la tasca veritable de l'escriptor i de la funció de la literatura.

P. En què ha consistit el diàleg "El valor de la paraula" que s'ha celebrat del 17 al 21 de maig, dins del marc del Fòrum de les Cultures 2004?

R. Aquest diàleg, organitzat pel PEN internacional a través del PEN català, s'ha plantejat com una reivindicació de la paraula i per mostrar el poder i el valor que té la paraula. La importància que ha de tenir la literatura en el nostre món. Més d'un centenar de delegats del PEN de tot el món van assistir en els actes que es van preparar. En primer lloc, en unes sessions tancades, es van fer treballs específics del comitè d'escriptors empresonats i a les tardes es van fer sessions públiques obertes on es va debatre sobre els tres eixos del Fòrum: literatura i memòria, literatura i guerra i literatura i ecologia. En els actes hi van assistir des d'escriptors molt reconeguts com és el cas de Salman Rushdie, Emili Teixidor, Anna Politkòvskaia o Paulo Coelho, a escriptors no tan "mediàtics", però molt significatius de cadascun d'aquests temes, perquè poguessin aportar la seva experiència. Alguns d'aquests escriptors han estat a la presó, han patit persecucions i tortures, i també volíem que alguns dels escriptors que són a la presó actualment hi estiguessin presents a través d'una fotografia que els recordava. Al PEN hem constatat que, des dels atemptats de l'11 de setembre a Nova York, ha augmentat molt el nombre d'escriptors empresonats arreu del món, ja que molts estats han emprès mesures restrictives i repressives amb l'argument de la seguretat.

P. En aquest sentit, heu pres alguna iniciativa?

R. El que hem fet és elaborar un informe que es diu *Antiterrorisme, escriptors i llibertat d'expressió* en què es denuncia aquest fet i es constaten, des de cada país, els casos d'escriptors empresonats. Fins i tot, casos que han passat en estats democràtics com l'espanyol, com per exemple, el cas de Martxelo Otamendi del diari *Egunkaria*. L'informe vol constatar com han anat en augment els casos d'escriptors empresonats i es fa una valoració de com certs estats han endurit les seves lleis per poder empresonar totes aquelles persones que manifesten la seva opinió crítica respecte de les lleis i iniciatives d'aquest Estat.

P. Heu aconseguit molts èxits?

R. El PEN ha aconseguit bastants èxits, és a dir, ha aconseguit alliberar escriptors que estan empresonats i això és el que ens dona la força per continuar vetllant. També perquè molts escriptors que surten de la presó ens manifesten que el fet de saber que hi ha persones i organitzacions com el PEN a fora que els donen suport, els dona la força moral suficient per resistir tortures, pors, etc. Per tant, pensem que aquesta tasca és útil i aquí som perquè cada vegada calguin menys actuacions d'aquesta mena.

Xavier Folch, nou director de l'Institut Ramon Llull

El Govern de la Generalitat ha nomenat unilateralment Xavier Folch director executiu de l'Institut Ramon Llull (IRL) al Principat. El nomenament de l'actual director literari del Grup 62, Xavier Folch, arriba en un moment de crisi per a l'IRL a causa del trencament amb el Govern balear de Jaume Matas, i contradiu la manera de funcionar de l'Institut que es regeix per la presa de decisions de manera conjunta i consensuada. La consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Caterina Mieras, atribueix la decisió a la necessitat de descongestionar l'activitat de l'Institut i afirma que "manté la porta oberta a l'entesa". El nomenament de Folch arriba després que el Govern balear hagi proposat diversos noms per a la direcció, cap dels quals ha estat tingut en compte per la Generalitat. En aquest sentit, Xavier Folch ha expressat la seva intenció de dimitir si Catalunya i Balears arribaven a un acord sobre el director.

Els Papers de la discòrdia

La situació dels *Papers de Salamanca*, la documentació confiscada per les tropes franquistes a centenars de particulars i institucions catalanes, es va desbloquejar el passat 18 de maig al Congrés dels Diputats, després que el Govern de José Luis Rodríguez Zapatero s'ha marcat un termini de sis mesos per trobar una solució a aquest contenciós. Això de fet és el que van reclamar a l'executiu espanyol tots els grups del Congrés -excepte el PP, que va votar en contra de la proposta amb l'argument de la unitat arxivística-, després que ERC i Esquerra Verda (IU-ICV) acceptessin una esmena de substitució a les seves proposicions no de llei per les quals exigien la definitiva devolució de la documentació incautada. Precisament, el passat 26 de maig, el secretariat de la Comissió de la Dignitat es va reunir amb la ministra de Cultura, Carmen Calvo, per tractar sobre els "papers de Salamanca", i va afirmar que la ministra "té voluntat política per resoldre aquesta qüestió", ja que Calvo es va comprometre a acatar la decisió que prengui el Congrés espanyol sobre el tema.

D'altra banda, les Corts valencianes, on té majoria el PP, va aprovar per unanimitat una propo-

sició no de llei en què s'instava el govern autonòmic a sol·licitar el Ministeri de Cultura la devolució de tota la documentació original valenciana que va ser incautada pel règim franquista dipositada a l'arxiu de Salamanca.

La directora de la Biblioteca Nacional es compromet a restablir la unitat de la llengua en la catalogació

La nova directora de la Biblioteca Nacional espanyola, Rosa Regàs, s'ha compromès a reunificar els llibres catalans i valencians. Regàs s'ha mostrat partidària de la unitat de la llengua catalana, però ha matisat que abans de rectificar el criteri aplicat pel seu antecessor, el també escriptor Lluís Racionero, consultarà els lingüistes però no els polítics. El desembre de 2002, es va divulgar que els volums en català que arribaven a la Biblioteca Nacional es catalogaven segons la procedència geogràfica: val (si procedien del País Valencià); bal (si de les Illes Balears) i cat (si del Principat). Aquesta vulneració de la unitat de la llengua catalana va provocar una forta polèmica i entitats com Acció Cultural del País Valencià i l'Institut d'Estudis Catalans van protestar enèrgicament. Regàs ha dit que el català i el valencià són la mateixa llengua i que en cap cas es poden separar.

Free Catalonia-Catalunya lliure és present al Fòrum 2004

Coincidint amb el tret de sortida del Fòrum 2004, s'ha posat en marxa la campanya *Free Catalonia-Catalunya Lliure*. Un centenar de voluntaris d'aquesta iniciativa han repartit material als visitants d'aquesta trobada, des d'adhesius i tríptics en quatre idiomes, fent un repàs històric de la realitat nacional catalana. L'objectiu és demanar als catalans que es mobilitzin durant els 141 dies que durarà el Fòrum per donar a conèixer "la voluntat d'una nació, la dels Països Catalans, que lluita per poder decidir el seu futur en llibertat. Sense imposicions, Sense interferències. En pau". Aquesta campanya té com a referent el *Freedom for Catalonia* de 1992, però l'impulsa una nova generació de catalanistes de diferents sensibilitats i de diversos àmbits. Entre les adhesions personals hi ha des de Salvador Cardús, Fèlix Martí, Jordi Porta, Jordi Sánchez, Joan Rigol, Toni Strubell, Josep M. Terricabras, Vicent Partal, Joel Joan i Oriol Grau. I entre les entitats i grups que s'hi han sumat hi ha el CIEMEN, l'Òmnium Cultural, la CAL i la Plataforma per

la Llengua. Per a més informació, consulteu www.freecatalonia.com

El domini.cat arriba a les més de 50.000 adhesions

L'*Associació Puntcat*, que ha posat en marxa la campanya a favor del domini.cat a Internet, ja ha rebut més de 50.000 adhesions, comptant-hi particulars, organitzacions, institucions i empreses de tots els rams. Fa unes setmanes es va presentar a la ICANN, l'organisme internacional que atorga els dominis a la xarxa, la proposta de designar .cat les webs de Catalunya, el País Valencià i les Illes. La ICANN haurà de decidir abans d'aquest estiu la proposta, i si la resposta fos afirmativa es podria utilitzar a partir de la tardor. Per donar suport a la proposta del .cat heu d'entrar a la web www.puntcat.org i omplir el breu formulari d'adhesió.

El Parlament de les Religions del Món serà un dels diàlegs més multitudinaris del Fòrum

Entre el 7 i el 13 de juliol tindrà lloc a Barcelona la quarta edició del Parlament de les Religions del Món. Serà la primera vegada que se celebri a Europa i fora del marc cultural anglòfon, cosa que suposa un pas endavant en la projecció del moviment interreligiós internacional. El Parlament de les Religions del Món, sota el lema *Camins per la pau: la saviesa d'escoltar, la força del compromís*, es preveu que serà un dels diàlegs més multitudinaris del Fòrum Universal de les Cultures 2004, ja que atraurà la participació de prop de 8.000 persones de totes les tradicions religioses. El passat mes d'abril unes 700 persones van participar en l'assaig general del Parlament de les Regions del Fòrum 2004, acte que es va celebrar a l'escola Sant Ignasi de Barcelona.

Miquel Sellarès, nomenat president-executiu de la FCDP

El passat 25 de maig, Miquel Sellarès va ser nomenat president-executiu de la Fundació Centre de Documentació Política, vint-i-quatre hores després que presentés la seva dimissió voluntàriament de secretari de Comunicació del Govern català. Segons va publicar www.tribunacatalana.org el 24 de maig, Sellarès va comunicar el 20 d'abril de 2004 al conseller en cap, Josep Bargalló, el 21 d'abril al president del Parlament, Ernest Benach, i finalment, el 22 d'abril al secretari general d'ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira, per tant, molts dies abans de l'afer del document apòcrif sobre els mitjans de comunicació, la seva voluntat de retornar a la política activa. La intenció de Sellarès era deixar l'Administració catalana per poder recupear la paraula i l'activisme polític.

Senyors i vassalls del segle XXI. Una explicació fonamental i clara dels conflictes internacionals.

Antoni Segura. La Campana. Barcelona, 2004. Pàg. 361

Antoni Segura, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona, ens ofereix, en el seu darrer llibre, un documentat repàs dels nous i vells conflictes que defineixen l'escena internacional a principis del segle XXI. Segura ens proporciona una mirada clara, completa i ben documentada sobre els principals escenaris de conflicte al món. Descubrim com hem passat del vell equilibri entre les dues grans potències mundials, els Estats Units i la Unió Soviètica, a un "nou estat de desequilibri que ha fet visible que vivim en un món de senyors i vassalls". A més, ens descriu com els interessos econòmics dels més poderosos segueixen portant-los a voler dominar les noves zones estratègiques al preu que sigui. En definitiva, aquest llibre ens ofereix de manera clara i entenedora les claus per poder entendre millor les causes dels actuals conflictes internacionals.

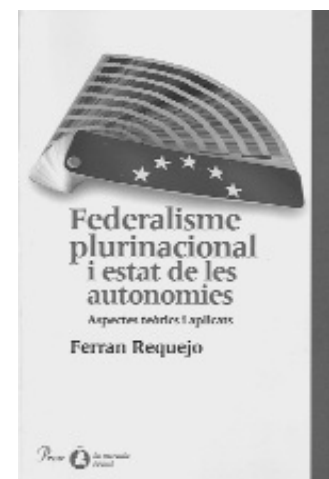
11-M. El periodisme en crisi
Vicent Partal i Marxelo Otamendi. Ara Llibres, 2004. Pàg. 93

Aquest llibre recull la interessant conversa que van mantenir el director del diari digital *Vilaweb*, Vicent Partal, i el director del diari basc *Berria*, Martxelo Otamendi, al centre de cultura basca de Barcelona Euskal Etxea, durant un acte que va organitzar la Fundació Escacc (Espai Català de Cultura i Comunicació) una setmana després dels atemptats de l'11-M. La cobertura informativa de l'11-M va evidenciar la fràgil salut del periodisme actual. La seva reacció davant l'atemptat i l'actitud del Govern espanyol van retratar una premsa reverent enfront el poder, fruit de la seva dependència econòmica i política. Aquestes són algunes de les reflexions que podem llegir en aquest llibre, prologat pel periodista i editor, Eduard Voltas.

Federalisme plurinacional i estat de les autonomies
Ferran Requejo. Proa. Pàg. 202

Aquest és l'assaig amb el qual el catedràtic de Ciència Política a la Universitat Pompeu Fabra (UPF) de Barcelona, Ferran Requejo, va guanyar la sisena edició del Premi Fundació Trias Fargas (vinculada a CDC). L'objectiu de l'obra és respondre a la següent pregunta: pot ser el federalisme una forma justa i viable d'articular societats plurinacionals –com Canadà, Bèlgica, el Regne Unit o Espanya– d'acord amb unes regles democràtiques que "acomodin" la seva diversitat nacional interna? Requejo proposa un model basat en la teoria del pluralisme de valors, d'Isaiah Berlin, i en l'anàlisi de les democràcies federals en l'àmbit pràctic. Ho acompanya amb una anàlisi crítica de l'estat de les autonomies, un dibuix dels quatre possibles escenaris de futur i una sèrie de reformes que l'apropiarien al model de federalisme plurinacional. Cadascuna de les tres parts del llibre es pot llegir de manera autònoma.

Manual de sensacions
Agustí Colomines. Angle Editorial. Pàg.

L'historiador i director del Centre UNESCO de Catalunya, Agustí Colomines, acaba d'escriure el seu *Manual de sensacions*. Com diu l'autor en el pròleg del llibre, "si, com diuen, llegir és un acte de coneixement, un acte de comunicació estètica, escriure també és una operació ètica que s'hauria d'oposar, per dir-ho a la manera de Claudio Magris, tant al moralisme agre, sempre tendencios, com a la lleugeresa". L'autor ha agrupat els quaranta breus assaigs, que es recullen en aquesta obra en dues parts: "Llocs de memòria" i "Postals cíviques", tenint en compte aquestes dues màximes. Són, com diu l'autor, un intent d'oferir al lector allò que el sedueix des d'una perspectiva més literària que no pas historiogràfica, oferir els seus afectes des de la quotidianitat: el món dels llibres, al costat del gust pels viatges, les ciutats, el cinema i la conversa. En definitiva, són brillants assaigs que recullen els seus records guardats en la memòria, és a dir, tot un manual de sensacions.

11-M, 14-M. Els fets de març. Política i comunicació.
Tripodos, extra 2004. Pàg. 155

Tripodos és la revista acadèmica de la Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna-URL, editada pel mateix segell d'aquesta facultat. Aquest darrer número és un especial sobre els atemptats de l'11-M i els resultats electorals del 14-M. Els textos que s'hi publiquen s'han dividit en sis blocs diferents. En primer lloc es troba un article general sobre el fonamentalisme islàmic, l'amenaça del terrorisme i la incidència dels fets en l'economia global. I en els altres apartats es reflexiona sobre la política exterior nord-americana i el paper que hauria de jugar Europa, l'actuació dels mitjans de comunicació durant la crisi, l'ètica i l'estètica de la informació, les sospites, les manipulacions i la circulació de rumors. Tanca el volum una enquesta amb representants dels principals partits catalans que concorren a les eleccions generals. Els textos es poden trobar a l'edició digital de la revista www.tripodos.com.

EL TEMPS. Selecció d'entrevistes. 2 Les Veus

A finals del 2003, el setmanari *El Temps*, editat per Eliseu Climent, va celebrar els seus primers mil números d'existència. Per commemorar-ho, el setmanari ha editat dos volums especials en els quals es recullen algunes de les millors entrevistes publicades al llarg de la història d'*El Temps*, des de la seva aparició, el maig de l'any 1984. En el primer volum, *Les Veus 1*, s'hi recullen 300 veus diferents, mentre que en el darrer volum, *Les Veus 2*, unes 150 entrevistes. Enguany, *El Temps* també commemora una altra efemèride, la dels vint anys de la seva publicació.

www.vilaweb.com

VilaWeb

Des d'aquest butlletí també us volem recomanar algunes de les webs més visitades als Països Catalans i informar-vos de les darreres novetats. Des d'aquí us volem recomanar el diari digital *VilaWeb*, que va començar a funcionar de manera oficial el 14 de juny de 1995 amb el nom de la *Infopista*, i que s'ha convertit en un referent per a la resta de mitjans de comunicació i per als internautes. En aquesta web s'hi poden trobar tot tipus d'informació, des de notícies i actes que se celebren als Països Catalans fins a les notícies més destacades a nivell internacional. De fet, VilaWeb-EI Punt (www.vilaweb.com) és el quart diari d'informació general més llegit de tot l'Estat espanyol, darrere de les edicions digitals d'*El Mundo*, *El País* i *El Periódico*, respectivament. Això és el que es desprèn de l'estudi anual sobre usos d'Internet que ha realitzat l'Associació per a la Investigació de Mitjans de Comunicació (AIMC), la mateixa que fa els estudis d'audiències EGM.

www.indymedia-alacant.org

Indymedia

El Centre de Mitjans Independents, 'Indymedia' (www.indymedia-alacant.org), ha nascut a Alacant. Aquest nou projecte és, segons els seus promotors, "un mitjà d'informació alternatiu obert a la participació, amb la intenció de contribuir a cohesionar i enfortir els moviments socials dels nostres voltants" i amb la voluntat "d'intercanviar informació basada en la comunicació horitzontal i popular, allunyant-nos dels mitjans controlats per grans grups econòmics". D'aquesta manera, 'Indymedia' Alacant se suma a d'altres mitjans com 'Indymedia' La Plana o 'L'Avanç', que també fan informació alternativa al País Valencià, i als 'Indymedia' Barcelona o d'Andorra, a la resta dels Països Catalans.